

A Prométheusz-szindrómáról

FEUILLETON - LXVIII. évfolyam, 30. szám, 2024. július 26.

Tudtommal persze a pszichológia nem tart számon semmiféle Prométheusz-szindrómát, amit itt és most mégis a mindenkori lázadókra jellemző attitűdként, súlyosabb esetekben: kórképként próbálok definiálni. Pedig az aktuálisan regnáló hatalom elleni lázadás sokszor öngyilkos késztetése, valamint a világ s benne az ember felszabadításának, fölemelésének leküzdhetetlen kényszerré terebélyesedő vágya így vagy úgy, de vitathatatlanul része a szellemi-lelki struktúránknak. (Ezt Edvi Illés Pál *rajoskodás*nak hívta az 1820-as, Kemény Zsigmond pedig *rajongás*nak az 1850-es években, egyikük sem pozitív előjellel.) Persze az is igaz, hogy nagyon is ellentmondásosan viszonyul ehhez az emancipatorikus, újító hevülethez mind a felszabadítani kívánt társadalom, mind maga az ebben a szindrómában szenvedő egyén. Ennek az ambivalenciának - egyszerre csodáljuk és gyűlöljük az újító elméket, és szenvedünk a bennünk lévő izgágaságtól - jól dokumentálható kulturális, irodalmi kódjai vannak, mint amilyen történetesen a Prométheusz-mítoszból származó elbeszélés maga.